

Utbildningsförvaltningen
Tjänsteskrivelse till Utbildningsnämnden

Datum:
2021-04-15

Diarienummer:
UBN-2021-01833

Handläggare:
Christina Stenhammar

Redovisning av uppdrag om kommunens aktivitetsansvar för unga som varken studerar eller arbetar

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden beslutar

1. **att** ge förvaltningen i uppdrag att arbeta vidare med KAA utifrån det utvecklingsförslag som redovisas.

Ärendet

I utbildningsnämndens verksamhetsplan för 2021 har utbildningsförvaltningen fått i uppdrag att utveckla samverkan med andra berörda förvaltningar kring ungdomar (16–20 år) som varken arbetar eller studerar. Åtgärden syftar till att minska antalet ungdomar som varken arbetar eller studerar.

I bilaga 1 redovisas lägesrapport med planering för fortsatt utveckling.

Arbetet sker inom ramen för det i skollagen reglerade kommunala aktivitetsansvaret för barn och unga som varken arbetar eller studerar.

Beredning

Ärendet har beretts i utbildningsförvaltningen. Förslaget har inga konsekvenser sett ur jämställdhets- eller näringslivsperspektivet.

Konsekvenser för barn/elever

En utveckling av arbetet med det kommunala aktivitetsansvar förväntas ge ett starkare stöd och vägledning för unga att återgå till studier eller nå inträde på arbetsmarknaden.

Föredragning

Utbildningsförvaltningen avser att etablera ett formaliserat samråd med andra berörda förvaltningar. Samrådet upprättar en gemensam och övergripande handlingsplan för det kommunala aktivitetsansvaret, där det framgår olika förvaltningarnas ansvar och roller. Utbildningsförvaltningen reviderar även sin egen mer detaljerade handlingsplan för det kommunala aktivitetsansvaret, så att den harmonierar med den gemensamma och övergripande handlingsplanen.

Ekonomiska konsekvenser

Inte aktuellt.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 15 april 2021
- Bilaga 1, Utveckling av arbetet med det kommunala aktivitetsansvaret (KAA)

Utbildningsförvaltningen

Susana Olsson Casas
Utbildningsdirektör

Förvaltning eller nämnd eller enhet
Utbildningsförvaltningen

Datum:
2021-04-06

Diarienummer:
UBN-2021-01833

Handläggare:
Christina Stenhammar
Tomas Matti

Utveckling av arbetet med det kommunala aktivitetsansvaret (KAA)

Bakgrund

Kommunens aktivitetsansvar enligt 29 kap. 9 § skollagen.

En hemkommun ska löpande under året hålla sig informerad om hur de ungdomar i kommunen är sysselsatta som

1. inte har fyllt 20 år
2. har fullgjort sin skolplikt eller har blivit folkbokförda i landet vid en tidpunkt då de inte har skolplikt
3. inte genomför utbildning i gymnasieskola eller gymnasiesärskola eller motsvarande utbildning
4. inte har en gymnasieexamen
5. inte har ett gymnasiesärskolebevis
6. inte har fullföljt utbildning som motsvarar gymnasieskolan eller gymnasiesärskolan med godkänt resultat.

Hemkommunen ska erbjuda dessa individer lämpliga individuella åtgärder som i första hand ska syfta till att motivera den enskilde att påbörja eller återuppta en utbildning. Kommunen ska dokumentera insatserna på lämpligt sätt samt föra register över de individer som avses.

Ungdomar utan gymnasieutbildning löper större risk att hamna i utanförskap och arbetslöshet. Det är därför viktigt att kommunerna gör aktiva insatser för denna grupp, i första hand att motivera tillbaka dem till utbildning.

I utbildningsnämndens verksamhetsplan för 2021 har utbildningsförvaltningen fått i uppdrag att utveckla samverkan med andra berörda förvaltningar kring ungdomar (16–20 år) som varken arbetar eller studerar. Åtgärden syftar till att minska antalet ungdomar som varken arbetar eller studerar.

Dokumentation

Kommunen är ansvarig att hålla sig informerad om vilka som omfattas av aktivitetsansvaret genom att dokumentera och föra register över de unga som omfattas och genom att rapportera in dokumenterade uppgifter till SCB.

De ungdomar som omfattas av aktivitetsansvaret registreras i en modul (IST) framtagen för det kommunala aktivitetsansvaret. Kontaktförsök och åtgärder dokumenteras i samma modul där korta noteringar om individens situation görs. Två gånger per år skickas uppgifterna till SCB som samlar in dem på uppdrag av Skolverket.

Antal ungdomar i målgruppen

Antalet ungdomar som berörs av det kommunala aktivitetsansvaret i Uppsala kommun varierar under året. Vissa ungdomar berörs en kort period, medan andra blir kvar längre. I februari 2021 fanns drygt 500 ungdomar registrerade. Av dessa drygt 500 ungdomar är det en något större andel män än kvinnor, samt fler äldre än yngre ungdomar. Drygt hälften är födda år 2001 och mindre än tio procent är födda år 2004. Av de drygt 500 ungdomar som är registrerade är det ca 100 ungdomar som behöver stöd en längre tid av handläggarna med fler uppföljningar och åtgärder.

Organisation och resurser

I Uppsala kommun är det kommunala aktivitetsansvaret placerat i utbildningsförvaltningen och finns inom avdelning för barn- och elevhälsa. Verksamheten har varit organiserad i gymnasieskolans ledning fram till den sista februari 2021.

Till det kommunala aktivitetsansvaret är i nuläget avsatt 300 procent handläggartjänster (bemannat 250 procent på grund av sjukskrivning och tjänstledighet). Studie- och yrkesvägledare (150 procent) samt socionom (100 procent) finns anställda.

I tjänsterna ingår samverkan med egen och andra förvaltningar, samverkan med externa aktörer, utvecklingsarbete, ansvar för de individer som ingår i målgruppen och statistikrapportering. Utöver dessa arbetsuppgifter ingår även arbete med länets placering till introduktionsprogram inom gymnasieskolan och informationen om gymnasiet på uppsala.se.

Utbildningsförvaltningen har sökt regionala länsgemensamma medel för att kunna förstärka det kommunala aktivitetsansvaret med ytterligare en heltidstjänst (totalt 400 procent handläggartjänster).

Omvärldsbevakning

Inom ramen för uppdraget har förvaltningen gjort en omvärldsbevakning och haft kontakt med Gävle, Linköping, Örebro och Malmö.

Det många kommuner har gemensamt är att de har en verksamhet av något slag där de kan ta emot ungdomar och erbjuda dem olika typer av aktiviteter. Ofta kan de hjälpa till med att hitta praktikplats, eller förberedelser mot arbetslivet (till exempel kurser i att skriva jobbansökningar). En annan gemensam nämnare är att kommunerna har organiserat så att det finns en grupp med olika kompetenser som kan stötta ungdomar som omfattas av det kommunala aktivitetsansvaret, till exempel studie- och yrkesvägledare, socionomer, specialpedagoger, personalvetare och lärare.

Linköping har ett skolchefsbeslut på att ungdomar under 20 år får läsa på Komvux om de kommer via KAA och ungdomar under 18 år får läsa på folkhögskola. I vissa kommuner finns ett upparbetat samarbete med Arbetsförmedlingen och

Försörjningsstöd, vilket ofta är en framgångsfaktor. I Malmö har de byggt upp en organisation som bygger på samverkan mellan olika förvaltningar. KAA- UngMalmö.

Andra framgångsfaktorer är att det finns en uttalad samverkan mellan skola, socialtjänst, polis och det kommunala aktivitetsansvaret och även en samlokalisering eller ett nära samarbete med arbetsmarknadsförvaltningen och försörjningsstöd. Det är viktigt med samarbete med andra funktioner som jobbar med målgruppen

Hela kommunens angelägenhet - utbildningsförvaltningens ansvar

Skolinspektionens granskning 2018 visar att många kommuner brister i det så kallade aktivitetsansvaret. Särskilt bristfälliga områden är:

- rutiner och arbetssätt som ger förutsättningar att löpande och snabbt identifiera samt kontakta ungdomar som ingår i aktivitetsansvaret
- utveckling av kvaliteten i arbetet med att erbjuda individuella insatser,
- aktiv och tydlig ledning av aktivitetsansvaret, vilket påverkar förutsättningarna för att arbetet varaktigt ska bedrivas löpande och strukturerat under året.

Utbildningsförvaltningen bedömer att dessa områden även behöver utvecklas i Uppsala kommun. Aktivitetsansvaret är hela kommunens angelägenhet. En förutsättning för ett fungerande aktivitetsansvar är ett tydligt uppdrag och mandat för utförandet, en bra organisation med resurser, samt en regelbunden uppföljning.

Behov av samarbete med andra förvaltningar

Andra förvaltningar har också insatser för målgruppen. Till exempel ger omsorgsförvaltningen stöd i att ta sig ur social isolering på grund av rädsla och social ångest, arbetsmarknadsförvaltningen kan ge förtur till feriejobb och kulturförvaltningen genom olika aktiviteter riktade till ungdomar såsom Allis och Grand ungdomskulturhus.

Utbildningsförvaltningen gör en bedömning att samarbetet mellan olika förvaltningar måste förbättras. Kontakterna med andra förvaltningar är personliga och fungerar ofta bra, men de är sårbara. Det behövs funktioner på förvaltningarna för mer hållbara och långsiktiga kontakter för att säkerställa överblick över vilket stöd som är tillgängligt för målgruppen och hur detta stöd fungerar.

Fortsatt utveckling

För att stärka arbetet för unga som varken arbetar eller studerar, avser förvaltningen etablera ett formaliserat samråd mellan berörda förvaltningar (AMF, SOF, VOF och KTF under ledning av UBF). Samarbetet med dessa förvaltningar utvecklas under 2021 och utbildningsförvaltningen ansvarar för att följa upp hur det går för ungdomarna inom det kommunala aktivitetsansvaret.

Avsikten är att samrådet upprättar en gemensam och övergripande handlingsplan för det kommunala aktivitetsansvaret, där det framgår vad de olika förvaltningarna ansvarar för. Utbildningsförvaltningen reviderar även sin egen mer detaljerade handlingsplan för det kommunala aktivitetsansvaret, så att den harmonierar med den gemensamma och övergripande handlingsplanen.